MPSCKEEDA

UPSC, MPSC, COMBINE गट ब गट क, तलाठी, पोलीस भरती

एकच ॲप – अनलिमिटेड अभ्यासक्रम, अनलिमिटेड सराव!

संपूर्ण नोट्स +
अनलिमिटेड TEST सिरीज

टॉपिकनुसार नोट्स + PYQ

प्रत्येक विषयाच्या टॉपिकनुसार नोट्स + टॉपिकचे

100 PYQ प्रत्येक विषय

LIVE + कोणत्याही वेळेत टेस्ट सिरीज

टॉपिकनुसार, प्रत्येक टॉपिकचे 25 प्रश्नांचे

50 संच ऑल महाराष्ट्र रँकिंग

मिनी मॉक टेस्ट

संपूर्ण विषय किंवा कोणतेही दोन विषय
• 25 प्रश्न

200 टेस्ट विश्लेषणासहित

फुल मॉक टेस्ट

संपूर्ण पेपर स्वरूपात

200 टेस्ट विश्लेषणासहित

दिवाळी ऑफर

₹499 / एक वर्ष

किंवा

₹99 प्रति महिना

आत्ताच डाउनलोड करा

JOIN NOW • MPSCKEEDA APP

Google Play Store वर उपलब्ध • या पानावर कुठेही टॅप करा

मराठी व्याकरण : नाम

1. नाम म्हणजे काय?

व्याख्या : प्रत्यक्षात असणाऱ्या किंवा कल्पनेने जाणवणाऱ्या वस्तूंना, प्राण्यांना, व्यक्तींना, स्थळांना तसेच त्यांच्या गुणधर्मांना दिलेल्या नावांना **नाम** असे म्हणतात.

- उदा. मुलगा, आई, झाड, पुस्तक, पुणे, गंगा, हिमालय, देव, भूत, स्वर्ग, सौंदर्य, प्रामाणिकपणा.
- 'देव', 'भूत', 'स्वर्ग', 'परी' या कल्पनेतील गोष्टी असल्या तरी त्यांना नावे आहेत, म्हणून तीही नामेच.
- नाम हा **विकारी** शब्द आहे. लिंग, वचन आणि विभक्ती यांनुसार नामाच्या रूपात बदल होतो (मुलगा – मुलगी – मुलगे – मुलाला).
- नामाऐवजी येणाऱ्या शब्दाला **सर्वनाम** म्हणतात. नामाबद्दल अधिक माहिती सांगणाऱ्या शब्दाला **विशेषण** म्हणतात.

ओळखण्याची सोपी खूण : शब्दाला 'हा / ही / हे' किंवा 'ते' लावून अर्थ लागत असेल, आणि त्याला विभक्ती-प्रत्यय (ला, ने, चा, त...) लागत असतील, तर तो शब्द बहुधा नाम असतो. उदा. हे झाड, झाडाला, झाडाचे.

2. नामाचे प्रकार

मुख्य प्रकार	दुसरे नाव	उपप्रकार	उदाहरणे
1. सामान्यनाम	जातिवाचक नाम	(अ) पदार्थवाचक (आ) समूहवाचक	मुलगा, नदी, शहर, सोने, थवा
2. विशेषनाम	व्यक्तिवाचक नाम	—	राम, गंगा, पुणे, हिमालय
3. भाववाचक नाम	धर्मवाचक नाम	गुण / स्थिती / क्रिया	सौंदर्य, बालपण, वाचन

2.1 सामान्यनाम (जातिवाचक नाम)

व्याख्या : एकाच जातीच्या सर्व वस्तूंना त्यांच्या सामान्य गुणधर्मांमुळे जे नाव दिले जाते, त्याला **सामान्यनाम** म्हणतात.

- उदा. मुलगा, मुलगी, माणूस, गाय, घोडा, पक्षी, झाड, फूल, नदी, पर्वत, शहर, गाव, देश, पुस्तक, शाळा, घर, शिक्षक.
- 'नदी' हे नाव गंगा, गोदावरी, कृष्णा या सर्वांना लागू पडते. म्हणून 'नदी' हे सामान्यनाम आहे.
- **ओळखण्याचे नियम :** (1) हा शब्द जातीतील प्रत्येक वस्तूला लागू होतो. (2) त्याचे अनेकवचन होते (झाड – झाडे, नदी – नद्या). (3) त्यापूर्वी 'एक, दोन, काही, प्रत्येक' अशी विशेषणे लावता येतात.

(अ) पदार्थवाचक नाम : जे पदार्थ मोजता येत नाहीत, तर वजनाने किंवा मापाने मोजले जातात, त्यांची नावे पदार्थवाचक नामे होत. पदार्थवाचक नामे सामान्यतः एकवचनातच वापरतात.

- उदा. सोने, चांदी, लोखंड, तांबे, दूध, पाणी, तेल, तूप, साखर, मीठ, गहू, तांदूळ, कापूस, माती, वाळू, गवत.
- तुलना : 'पुस्तक', 'वाटी', 'आंबा' मोजता येतात, म्हणून ती पदार्थवाचक नाहीत, तर साधी सामान्यनामे आहेत.

(आ) समूहवाचक नाम : अनेक व्यक्तींच्या किंवा वस्तूंच्या समूहाला एकत्रितपणे दिलेले नाव म्हणजे समूहवाचक नाम.

समूह	नाम	समूह	नाम
पक्ष्यांचा	थवा	गुरांचा / मेंढ्यांचा	कळप
केळ्यांचा / द्राक्षांचा	घड	भाजीची / फुलांची	जुडी
गवताचा / लाकडांचा	भारा	नाण्यांची	चळत
लोकांचा	जमाव / समुदाय	सैनिकांचे	सैन्य / पलटण
फुलझाडांचा	ताटवा	धान्याची	रास
विद्यार्थ्यांचा	वर्ग	(इतर)	सभा, संघ, टोळी, ढीग, मंडळ

लक्षात ठेवा : वाळिंबे यांच्या व्याकरणानुसार पदार्थवाचक आणि समूहवाचक हे स्वतंत्र मुख्य प्रकार नाहीत. हे दोन्ही **सामान्यनामाचेच उपप्रकार** आहेत. परीक्षेत 'नामाचे प्रकार किती?' असे विचारले तर उत्तर **तीन** आहे.

2.2 विशेषनाम (व्यक्तिवाचक नाम)

व्याख्या : ज्या नामाने एखाद्या जातीतील एकाच विशिष्ट व्यक्तीचा, वस्तूचा किंवा स्थळाचा बोध होतो, त्याला **विशेषनाम** म्हणतात.

गट	उदाहरणे
व्यक्ती	शिवाजी, सचिन, सावित्रीबाई, राम, सीता, कमल, विजय
नदी	गंगा, गोदावरी, कृष्णा, नर्मदा
पर्वत / किल्ला	हिमालय, सह्याद्री, रायगड, शिवनेरी
शहर / देश / खंड / महासागर	पुणे, नागपूर, भारत, आशिया, हिंदी महासागर
वास्तू / ग्रंथ	ताजमहाल, कुतुबमिनार, ज्ञानेश्वरी, रामायण
प्राणी (पाळीव नावे)	मोती (कुत्रा), चेतक (घोडा)

- **ओळखण्याचे नियम :** (1) हे नाव एकाच वस्तूला किंवा व्यक्तीला लागू होते. (2) विशेषनामाचे सामान्यतः अनेकवचन होत नाही. (3) त्यापूर्वी 'प्रत्येक', 'काही' अशी विशेषणे लागत नाहीत.
- 'गोदावरी' = विशेषनाम; पण 'नदी' = सामान्यनाम. 'रायगड' = विशेषनाम; पण 'किल्ला' = सामान्यनाम.

2.3 भाववाचक नाम (धर्मवाचक नाम)

व्याख्या : ज्या नामाने प्राणी किंवा वस्तू यांच्या ठिकाणी असणाऱ्या गुणाचा, धर्माचा, स्थितीचा किंवा क्रियेचा बोध होतो, त्याला **भाववाचक नाम** म्हणतात. असे गुण आपण पाहू किंवा स्पर्शू शकत नाही; ते फक्त अनुभवता येतात.

भाववाचक नाम कशाचा बोध करते?	उदाहरणे
गुण / धर्म	सौंदर्य, नम्रता, प्रामाणिकपणा, शौर्य, धैर्य, चातुर्य, माधुर्य, गोडवा, उंची
स्थिती / अवस्था	बालपण, तारुण्य, म्हातारपण, गरिबी, श्रीमंती, गुलामगिरी, आजारपण
क्रिया	वाचन, लेखन, चाल, हसू, धाव, खेळ, शिक्षण, उड्डाण
भावना	प्रेम, आदर, राग, द्वेष, ममता, वात्सल्य, दया, करुणा, आनंद

भाववाचक नामे कशी बनतात? विशेषण, सामान्यनाम किंवा क्रियापद यांना प्रत्यय लागून भाववाचक नामे बनतात.

प्रत्यय	उदाहरणे (मूळ शब्द → भाववाचक नाम)
ता	नम्र → नम्रता, सुंदर → सुंदरता, समान → समानता, वीर → वीरता, मानव → मानवता
त्व	मनुष्य → मनुष्यत्व, गुरू → गुरुत्व, नेता → नेतृत्व, वीर → वीरत्व, प्रभू → प्रभुत्व
पणा	मोठा → मोठेपणा, प्रामाणिक → प्रामाणिकपणा, वेडा → वेडेपणा
पण	बाल → बालपण, शहाणा → शहाणपण, म्हातारा → म्हातारपण, आजारी → आजारपण
ई	गरीब → गरिबी, श्रीमंत → श्रीमंती, हुशार → हुशारी, उंच → उंची, मित्र → मैत्री
की	माणूस → माणुसकी, आपला → आपुलकी
गिरी	गुलाम → गुलामगिरी, फसवा → फसवेगिरी, दादा → दादागिरी
आई	चपळ → चपळाई, नवल → नवलाई, महाग → महागाई, चतुर → चतुराई
वा	गोड → गोडवा, गार → गारवा, ओला → ओलावा
य	सुंदर → सौंदर्य, मधुर → माधुर्य, धीर → धैर्य, शूर → शौर्य, चतुर → चातुर्य, तरुण → तारुण्य
क्रियेवरून	वाचणे → वाचन, लिहिणे → लेखन, चालणे → चाल, हसणे → हसू, शिकणे → शिक्षण

'य' प्रत्ययाची खूण : 'य' प्रत्यय लागताना मूळ शब्दातील पहिल्या स्वराची वृद्धी होते (अ → आ, इ/ई → ऐ, उ/ऊ → औ). उदा. मधुर → **मा**धुर्य, धीर → **धै**र्य, शूर → **शौ**र्य.

3. नामांचा परस्पर उपयोग (परीक्षेचा आवडता भाग)

प्रकार	केव्हा?	उदाहरण
विशेषनाम → सामान्यनाम	विशेषनाम एखादा गुणधर्म दाखविण्यासाठी वापरले जाते तेव्हा.	आमचा राजू म्हणजे **कुंभकर्ण**च (झोपाळू). तो कलियुगातील **हरिश्चंद्र** (सत्यवचनी). बाळू गावचा **कर्ण** (दानशूर); नंदू **नारद** (कळलाव्या); मोहन **भीम** (बलवान). आजकाल घरोघरी **रावण** झाले आहेत. (येथे अनेकवचनही झाले आहे.)
सामान्यनाम → विशेषनाम	सामान्यनाम एखाद्या विशिष्ट व्यक्तीचे किंवा स्थळाचे नाव म्हणून वापरले जाते तेव्हा.	आम्ही काल **नगर**ला गेलो (अहमदनगर शहर). **हिरा** बाजारात गेली; **कमल** शाळेत गेली (मुलींची नावे).
भाववाचक नाम → विशेषनाम	भाववाचक नाम व्यक्तीचे नाव म्हणून वापरले जाते तेव्हा.	**शांती** शाळेत गेली. **विजय** परीक्षा देणार आहे. **दया** गाणे गाते.
भाववाचक नाम → सामान्यनाम	भाववाचक नाम गुण असलेल्या वस्तूसाठी वापरले जाते तेव्हा.	ती आमच्या घरची **लक्ष्मी** आहे. हे गाव म्हणजे **सौंदर्या**ची खाण.

सूत्र : शब्दाचा प्रकार त्याच्या स्वरूपावरून ठरत नाही, तर **वाक्यातील त्याच्या उपयोगावरून** ठरतो. 'विजय' हा शब्द 'सत्याचा विजय' मध्ये भाववाचक नाम आहे, तर 'विजय उद्या येईल' मध्ये विशेषनाम आहे.

4. नाम आणि लिंग, वचन, विभक्ती (थोडक्यात)

घटक	मुद्दा	उदाहरणे
लिंग	पुल्लिंग (तो), स्त्रीलिंग (ती), नपुंसकलिंग (ते)	तो घोडा, ती नदी, ते पुस्तक, ते झाड
वचन	एकवचन / अनेकवचन. विशेषनाम, पदार्थवाचक आणि भाववाचक नामे सामान्यतः एकवचनी असतात.	मुलगा – मुलगे, नदी – नद्या, झाड – झाडे, गाय – गाई
विभक्ती	नामाचा वाक्यातील इतर शब्दांशी संबंध दाखवणारे प्रत्यय	मुलाने / मुलांनी (तृतीया), मुलाला (द्वितीया/चतुर्थी), मुलाचा (षष्ठी), शाळेत (सप्तमी)

5. परीक्षेतील सापळे (Common Traps)

- **विशेषण की भाववाचक नाम?** सुंदर, शूर, गोड, गरीब, हुशार, उंच ही **विशेषणे** आहेत. सौंदर्य, शौर्य, गोडवा, गरिबी, हुशारी, उंची ही त्यांची **भाववाचक नामे** आहेत.
- **पदार्थ की वस्तू?** तूप, दूध, साखर हे पदार्थवाचक आहेत; पण वाटी, पुस्तक, आंबा मोजता येतात, म्हणून ते पदार्थवाचक नाहीत.
- **समूहवाचक हे विशेषनाम नव्हे.** थवा, कळप, सैन्य ही सर्व सामान्यनामेच आहेत.
- **मुलीचे किंवा मुलाचे नाव :** कमल, हिरा, शांती, विजय हे शब्द व्यक्तीचे नाव म्हणून आले तर विशेषनामे. क्रियापदाच्या लिंगावरूनही ओळखता येते (हिरा बाजारात **गेली**).
- **पौराणिक नाव + 'च / म्हणजे' :** 'तो म्हणजे कुंभकर्णच' अशा रचनेत ते नाव सामान्यनाम असते.
- **विशेषनामाचे अनेकवचन** झाले (रावण झाले आहेत) तर तो शब्द सामान्यनाम म्हणून वापरला आहे, असे समजावे.
- **'ते' नेहमी सर्वनाम नसते.** 'ते पक्षी उडतात' मध्ये 'ते' हे दर्शक विशेषण आहे.
- **क्रियावाचक नामे :** वाचन, लेखन, चाल, हसू ही भाववाचक नामे आहेत; ती क्रियापदे नाहीत.

6. सारांश तक्ता

मुद्दा	सामान्यनाम	विशेषनाम	भाववाचक नाम
दुसरे नाव	जातिवाचक	व्यक्तिवाचक	धर्मवाचक
बोध	संपूर्ण जात	एक विशिष्ट व्यक्ती, वस्तू किंवा स्थळ	गुण, स्थिती, क्रिया, भावना
अनेकवचन	होते	सामान्यतः होत नाही	सामान्यतः होत नाही
उपप्रकार	पदार्थवाचक, समूहवाचक	—	—
उदाहरणे	नदी, मुलगा, सोने, थवा	गंगा, राम, पुणे, रायगड	नम्रता, बालपण, माणुसकी, वाचन
ओळख	'प्रत्येक / काही' लावता येते	नाव एकालाच लागू होते	पाहता किंवा स्पर्शता येत नाही

सराव प्रश्नसंच (MIX फॉरमॅट) — एकूण 107 प्रश्न

1 'हिमालय भारताच्या उत्तरेला आहे.' – अधोरेखित नामाचा प्रकार ओळखा.
(A) सामान्यनाम (B) विशेषनाम
(C) भाववाचक नाम (D) सर्वनाम

2 'शहाणा' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) शहाणा (B) शहाणे
(C) शहाणी (D) शहाणपण

3 'प्रामाणिकपणा हा मोठा गुण आहे.' – अधोरेखित नामाचा प्रकार ओळखा.
(A) सामान्यनाम (B) विशेषनाम
(C) भाववाचक नाम (D) सर्वनाम

4 'गरीब' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) गरीबपणे (B) गरीबसा
(C) गरिबी (D) गरिबांना

5 'नदी दुथडी भरून वाहते.' – अधोरेखित नामाचा प्रकार ओळखा.
(A) सामान्यनाम (B) विशेषनाम
(C) भाववाचक नाम (D) सर्वनाम

6 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) गंगा (B) नदी
(C) पर्वत (D) शहर

7 'मुलगा खूप हुशार आहे.' – या वाक्यातील नाम ओळखा.
(A) मुलगा (B) खूप
(C) हुशार (D) आहे

8 'मनुष्य' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) मनुष्यी (B) मनुष्याचा
(C) मानवी (D) मनुष्यत्व

9 विधाने विचारात घ्या :
1) सामान्यनामाला 'जातिवाचक नाम' असेही म्हणतात.
2) विशेषनामाने एका विशिष्ट व्यक्ती, वस्तू किंवा स्थळाचा बोध होतो.
योग्य पर्याय निवडा.
(A) फक्त 1 (B) फक्त 2
(C) 1 व 2 दोन्ही (D) 1 व 2 दोन्ही नाहीत

10 रिकामी जागा भरा : ज्या नामाने एकाच जातीच्या सर्व वस्तूंचा बोध होतो, त्याला _____ म्हणतात.
(A) विशेषनाम (B) सामान्यनाम
(C) भाववाचक नाम (D) सर्वनाम

11 'सैन्य शत्रूवर तुटून पडले.' – अधोरेखित नाम कोणते?
(A) विशेषनाम (B) भाववाचक नाम
(C) सामान्यनाम (समूहवाचक) (D) सर्वनाम

12 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) शौर्य (B) माणुसकी
(C) मुलगा (D) नम्रता

13 'ते पक्षी हळूहळू उडतात.' – या वाक्यातील नाम ओळखा.
(A) ते (B) पक्षी
(C) हळूहळू (D) उडतात

14 'गोड' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) गोडवा (B) गोडसर
(C) गोडधोड (D) गोडाचे

15 विधाने विचारात घ्या :
1) भाववाचक नामाने दर्शवलेले गुण डोळ्यांनी पाहता येतात.
2) 'शौर्य' हे भाववाचक नाम आहे.
योग्य पर्याय निवडा.
(A) फक्त 1 (B) फक्त 2
(C) 1 व 2 दोन्ही (D) 1 व 2 दोन्ही नाहीत

16 रिकामी जागा भरा : 'गुरू' या शब्दापासून बनणारे भाववाचक नाम _____ आहे.
(A) गुरुजन (B) गुरुदेव
(C) गुरुत्व (D) गुरुकुल

17 'सोने खूप महाग झाले.' – अधोरेखित नाम कोणते?
(A) सामान्यनाम (पदार्थवाचक)
(B) विशेषनाम
(C) भाववाचक नाम
(D) सामान्यनाम (समूहवाचक)

18 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) कृष्णा (B) सह्याद्री
(C) डोंगर (D) नागपूर

19 'त्याचा प्रामाणिकपणा सर्वांना आवडला.' – या वाक्यातील नाम ओळखा.
(A) त्याचा (B) प्रामाणिकपणा
(C) सर्वांना (D) आवडला

20 'चपळ' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) चपळाई (B) चपळसा
(C) चपळपणे (D) अतिचपळ

21 विधाने विचारात घ्या :
1) 'गंगा' हे नदीचे नाव असल्यामुळे सामान्यनाम आहे.
2) 'नदी' हे सामान्यनाम आहे.
योग्य पर्याय निवडा.
(A) फक्त 1 (B) फक्त 2
(C) 1 व 2 दोन्ही (D) 1 व 2 दोन्ही नाहीत

22 रिकामी जागा भरा : पक्ष्यांचा _____
(A) जुडी (B) घड
(C) कळप (D) थवा

23 'आमचा राजू म्हणजे कुंभकर्णच आहे.' – अधोरेखित नाम येथे कोणते?
(A) विशेषनाम (B) सामान्यनाम
(C) भाववाचक नाम (D) विशेषण

24 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) गाय (B) जुडी
(C) कळप (D) थवा

25 'अरेरे! किती उंच झाड आहे हे!' – या वाक्यातील नाम ओळखा.
(A) अरेरे (B) किती
(C) उंच (D) झाड

26 'शूर' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) शूरा (B) शौर्य
(C) शूरवीर (D) शूरपणे

27 विधाने विचारात घ्या :
1) 'थवा', 'कळप' ही समूहवाचक सामान्यनामे आहेत.
2) 'सोने', 'तेल' ही विशेषनामे आहेत.
योग्य पर्याय निवडा.
(A) फक्त 1 (B) फक्त 2
(C) 1 व 2 दोन्ही (D) 1 व 2 दोन्ही नाहीत

28 रिकामी जागा भरा : नाम हा _____ शब्द आहे.
(A) अविकारी (B) विकारी
(C) उभयान्वयी (D) केवलप्रयोगी

29 खालीलपैकी कोणते नाम सामान्यतः अनेकवचनात वापरले जात नाही?
(A) सोने (B) मुलगा
(C) झाड (D) पुस्तक

30 'बालपण पुन्हा येत नाही.' – अधोरेखित नामाचा प्रकार ओळखा.
(A) सामान्यनाम (B) विशेषनाम
(C) भाववाचक नाम (D) सर्वनाम

31 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) तेल (B) सोने
(C) दूध (D) पुस्तक

32 खालीलपैकी कोणत्या वाक्यात एकही नाम नाही?
(A) तू लवकर ये. (B) मुले खेळतात.
(C) राम हसला. (D) पाऊस पडला.

33 'मधुर' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) मधू (B) माधुर्य
(C) मधुरपणे (D) मधुरसा

34 विधाने विचारात घ्या :
1) विशेषनामाचे सामान्यतः अनेकवचन होत नाही.
2) विशेषनाम गुणधर्म दाखविण्यासाठी वापरले तर ते सामान्यनाम ठरते.
योग्य पर्याय निवडा.
(A) फक्त 1 (B) फक्त 2
(C) 1 व 2 दोन्ही (D) 1 व 2 दोन्ही नाहीत

35 विधान (A) : 'नदी' हे सामान्यनाम आहे.
कारण (R) : 'नदी' हा शब्द सर्व नद्यांना सारखाच लागू होतो.
(A) A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण
(B) A व R दोन्ही बरोबर; पण R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
(C) A बरोबर, R चूक
(D) A चूक, R बरोबर

36 रिकामी जागा भरा : भाववाचक नामालाच _____ नाम असेही म्हणतात.
(A) जातिवाचक (B) व्यक्तिवाचक
(C) धर्मवाचक (D) समूहवाचक

37 कोणत्या वाक्यात विशेषनामाचा सामान्यनाम म्हणून उपयोग झाला आहे?
(A) तो कलियुगातील हरिश्चंद्र आहे.
(B) हरिश्चंद्र राजा सत्यवचनी होता.
(C) मुंबई मोठे शहर आहे.
(D) शिवाजी महाराज शूर होते.

38 नामाऐवजी येणाऱ्या शब्दाला काय म्हणतात?
(A) विशेषण (B) सर्वनाम
(C) क्रियापद (D) अव्यय

39 'गोदावरी त्र्यंबकेश्वरजवळ उगम पावते.' – अधोरेखित नामाचा प्रकार ओळखा.
(A) सामान्यनाम (B) विशेषनाम
(C) भाववाचक नाम (D) सर्वनाम

40 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) गोडवा (B) गोड
(C) गरिबी (D) श्रीमंती

41 खालीलपैकी कोणत्या वाक्यात भाववाचक नाम आहे?
(A) तो शूर सैनिक आहे.
(B) त्याचे धैर्य कौतुकास्पद आहे.
(C) ती हळू चालते.
(D) मुले मैदानात खेळतात.

42 'गुलाम' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) गुलामांनी (B) गुलामांचे
(C) गुलामसा (D) गुलामगिरी

43 खालीलपैकी अयोग्य विधान कोणते?
(A) नामाचे मुख्य प्रकार तीन आहेत.
(B) 'सुंदर' हे भाववाचक नाम आहे.
(C) 'नम्रता' हे भाववाचक नाम आहे.
(D) 'माणूस' हे सामान्यनाम आहे.

44 विधान (A) : 'सह्याद्री' हे विशेषनाम आहे.
कारण (R) : विशेषनामाने वस्तूचा गुण दाखवला जातो.
(A) A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण
(B) A व R दोन्ही बरोबर; पण R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
(C) A बरोबर, R चूक
(D) A चूक, R बरोबर

45 रिकामी जागा भरा : विशेषनामालाच _____ नाम असेही म्हणतात.
(A) जातिवाचक (B) व्यक्तिवाचक
(C) धर्मवाचक (D) पदार्थवाचक

46 कोणत्या वाक्यात सामान्यनामाचा विशेषनाम म्हणून उपयोग झाला आहे?
(A) आम्ही काल नगरला गेलो होतो. (नगर = अहमदनगर शहर)
(B) गावात मोठी जत्रा भरली.
(C) नदीला पूर आला.
(D) तो पर्वतावर चढला.

47 प्रत्यक्ष असणाऱ्या किंवा कल्पनेने जाणवणाऱ्या वस्तूंना व गुणांना दिलेल्या नावांना काय म्हणतात?
(A) सर्वनाम (B) विशेषण
(C) नाम (D) क्रियापद

48 'तिच्या बोलण्यातील गोडवा मनाला भावतो.' – अधोरेखित नामाचा प्रकार ओळखा.
(A) सामान्यनाम (B) विशेषनाम
(C) भाववाचक नाम (D) सर्वनाम

49 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) बालपण (B) शहाणपण
(C) शत्रू (D) मैत्री

50 'रमेशने मैदानावर शतक ठोकले.' – या वाक्यातील विशेषनाम ओळखा.
(A) रमेश (B) मैदान
(C) शतक (D) ठोकले

51 'माणूस' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) माणुसकी (B) माणसे
(C) माणसाळलेला (D) माणूसघाणा

52 जोड्या जुळवा :
(a) विशेषनाम (b) सामान्यनाम (c) भाववाचक नाम (d) समूहवाचक नाम
(i) ममता (ii) पर्वत (iii) पुणे (iv) थवा
(A) a-iii, b-ii, c-i, d-iv (B) a-ii, b-iii, c-i, d-iv
(C) a-iii, b-iv, c-i, d-ii (D) a-i, b-ii, c-iii, d-iv

53 विधाने विचारात घ्या :
1) 'मोठेपणा' हा शब्द 'पणा' प्रत्यय लागून बनला आहे.
2) 'महागाई' हा शब्द 'आई' प्रत्यय लागून बनला आहे.
योग्य पर्याय निवडा.
(A) फक्त 1 (B) फक्त 2
(C) 1 व 2 दोन्ही (D) 1 व 2 दोन्ही नाहीत

54 विधान (A) : 'नम्रता' हे सामान्यनाम आहे.
कारण (R) : भाववाचक नामाने गुण किंवा भाव दर्शविला जातो.
(A) A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण
(B) A व R दोन्ही बरोबर; पण R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
(C) A बरोबर, R चूक
(D) A चूक, R बरोबर

55 रिकामी जागा भरा : केळ्यांचा _____
(A) भारा (B) कळप
(C) थवा (D) घड

56 'ती आमच्या घरची लक्ष्मी आहे.' – या वाक्यात 'लक्ष्मी' हे कोणते नाम?
(A) विशेषनाम (B) सामान्यनाम
(C) भाववाचक नाम (D) सर्वनाम

57 'पुस्तक' या नामाचे लिंग ओळखा.
(A) पुल्लिंग (B) स्त्रीलिंग
(C) नपुंसकलिंग (D) उभयलिंग

58 'गुरांचा कळप रानात चरत होता.' – अधोरेखित नाम कोणते?
(A) विशेषनाम
(B) सामान्यनाम (समूहवाचक)
(C) भाववाचक नाम
(D) सामान्यनाम (पदार्थवाचक)

59 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) गेटवे ऑफ इंडिया (B) ताजमहाल
(C) इमारत (D) कुतुबमिनार

60 'मेंढपाळ मेंढ्यांचा कळप घेऊन डोंगरावर गेला.' – समूहवाचक नाम ओळखा.
(A) मेंढपाळ (B) मेंढ्या
(C) कळप (D) डोंगर

61 'मित्र' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) मित्रमंडळी (B) मैत्री
(C) मैत्रीण (D) मित्रांनी

62 प्रत्यय व भाववाचक नाम यांच्या जोड्या जुळवा :
(a) ता (b) त्व (c) पणा (d) की
(i) माणुसकी (ii) नम्रता (iii) मोठेपणा (iv) गुरुत्व
(A) a-ii, b-iv, c-iii, d-i (B) a-ii, b-iii, c-iv, d-i
(C) a-iv, b-ii, c-iii, d-i (D) a-i, b-iv, c-iii, d-ii

63 खालीलपैकी योग्य विधान कोणते?
(A) नाम हा अविकारी शब्द आहे.
(B) लिंग, वचन, विभक्ती यांनुसार नामाच्या रूपात बदल होतो.
(C) विशेषण हा नामाचा एक प्रकार आहे.
(D) भाववाचक नामालाच 'जातिवाचक नाम' म्हणतात.

64 विधान (A) : 'आमचा मोहन म्हणजे भीमच आहे' यात 'भीम' हे सामान्यनाम आहे.
कारण (R) : येथे 'भीम' हा शब्द 'बलवान' या गुणधर्माचा बोध करतो.
(A) A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण
(B) A व R दोन्ही बरोबर; पण R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
(C) A बरोबर, R चूक
(D) A चूक, R बरोबर

65 रिकामी जागा भरा : 'चतुर' या शब्दापासून बनणारे भाववाचक नाम _____ आहे.
(A) चातुर्य (B) चतुरपणे
(C) चतुरसा (D) अतिचतुर

66 'शांती शाळेत गेली.' – या वाक्यात 'शांती' हे कोणते नाम?
(A) भाववाचक नाम (B) सामान्यनाम
(C) विशेषनाम (D) पदार्थवाचक नाम

67 'नदी' या नामाचे लिंग ओळखा.
(A) पुल्लिंग (B) स्त्रीलिंग
(C) नपुंसकलिंग (D) उभयलिंग

68 'शिवनेरी किल्ल्यावर शिवरायांचा जन्म झाला.' – अधोरेखित नामाचा प्रकार ओळखा.
(A) सामान्यनाम (B) विशेषनाम
(C) भाववाचक नाम (D) सर्वनाम

69 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) माधुर्य (B) शौर्य
(C) सौंदर्य (D) शूर

70 'आजीने वाटीत तूप वाढले.' – पदार्थवाचक नाम ओळखा.
(A) आजी (B) वाटी
(C) तूप (D) वाढले

71 'उंच' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) उंचवटा (B) उंचसा
(C) उंचावर (D) उंची

72 मूळ शब्द व भाववाचक नाम जुळवा :
(a) धीर (b) मधुर (c) श्रीमंत (d) महाग
(i) महागाई (ii) धैर्य (iii) माधुर्य (iv) श्रीमंती
(A) a-iii, b-ii, c-iv, d-i (B) a-ii, b-iii, c-iv, d-i
(C) a-ii, b-iii, c-i, d-iv (D) a-iv, b-iii, c-ii, d-i

73 विधाने विचारात घ्या :
1) 'हिमालय' विशेषनाम आहे. 2) 'पर्वत' सामान्यनाम आहे. 3) 'उंची' भाववाचक नाम आहे.
योग्य पर्याय निवडा.
(A) फक्त 1 व 2 (B) फक्त 2 व 3
(C) फक्त 1 व 3 (D) 1, 2 व 3 सर्व

74 विधान (A) : 'सोने' हे सामान्यनाम आहे.
कारण (R) : 'सोने' हे पदार्थवाचक नाम असून पदार्थवाचक नामे सामान्यनामातच मोडतात.
(A) A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण
(B) A व R दोन्ही बरोबर; पण R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
(C) A बरोबर, R चूक
(D) A चूक, R बरोबर

75 रिकामी जागा भरा : 'ओला' या शब्दापासून बनणारे भाववाचक नाम _____ आहे.
(A) ओलेचिंब (B) ओलेता
(C) ओलसर (D) ओलावा

76 'हिरा' हा शब्द कोणत्या वाक्यात विशेषनाम आहे?
(A) त्याच्याकडे एक हिरा आहे.
(B) हिरा बाजारात गेली.
(C) हिऱ्याची अंगठी सुंदर दिसते.
(D) हिरा फार मौल्यवान असतो.

77 'मुलांनी' या रूपातील 'नी' प्रत्यय कोणत्या विभक्तीचा आहे?
(A) प्रथमा (B) द्वितीया
(C) तृतीया (D) चतुर्थी

78 'मुलांनी वडीलधाऱ्यांचा आदर करावा.' – अधोरेखित नामाचा प्रकार ओळखा.
(A) सामान्यनाम (B) विशेषनाम
(C) भाववाचक नाम (D) सर्वनाम

79 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) चपळाई (B) गवत
(C) गारवा (D) गुलामगिरी

80 'त्याची हुशारी, चिकाटी आणि नम्रता पाहून शिक्षक खूश झाले.' – या वाक्यात भाववाचक नामे किती?
(A) एक (B) दोन
(C) तीन (D) चार

81 'नवल' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) नवलपूर्ण (B) नवलाई
(C) नवलकथा (D) नवलाचा

82 समूहदर्शक शब्द जुळवा :
(a) पक्ष्यांचा (b) मेंढ्यांचा (c) गवताचा (d) नाण्यांची
(i) थवा (ii) कळप (iii) भारा (iv) चळत
(A) a-ii, b-i, c-iii, d-iv (B) a-i, b-ii, c-iv, d-iii
(C) a-i, b-ii, c-iii, d-iv (D) a-iii, b-ii, c-i, d-iv

83 विधाने विचारात घ्या :
1) 'दया', 'शांती' हे शब्द व्यक्तीची नावे म्हणून वापरले असता विशेषनामे ठरतात.
2) 'कमल' हे मुलीचे नाव म्हणून वापरले असता सामान्यनाम ठरते.
योग्य पर्याय निवडा.
(A) फक्त 1 (B) फक्त 2
(C) 1 व 2 दोन्ही (D) 1 व 2 दोन्ही नाहीत

84 विधान (A) : 'कळप' हे विशेषनाम आहे.
कारण (R) : 'कळप' हा शब्द प्राण्यांचा समूह दर्शवितो.
(A) A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण
(B) A व R दोन्ही बरोबर; पण R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
(C) A बरोबर, R चूक
(D) A चूक, R बरोबर

85 रिकामी जागा भरा : आमच्या गावचा बाळू अतिशय दानशूर आहे; तो म्हणजे गावचा _____च!
(A) कुंभकर्ण (B) नारद
(C) कर्ण (D) शकुनी

86 'आजकाल घरोघरी रावण झाले आहेत.' – या वाक्यात 'रावण' हे कोणते नाम?
(A) विशेषनाम (B) सामान्यनाम
(C) भाववाचक नाम (D) विशेषण

87 'शाळेत' या रूपातील विभक्ती ओळखा.
(A) पंचमी (B) षष्ठी
(C) सप्तमी (D) संबोधन

88 'पाणी जपून वापरावे.' – अधोरेखित नाम कोणते?
(A) विशेषनाम
(B) भाववाचक नाम
(C) सामान्यनाम (पदार्थवाचक)
(D) सामान्यनाम (समूहवाचक)

89 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) फूल (B) जुडी
(C) घड (D) ढीग

90 'राधा आणि मीरा बागेत फुले तोडत होत्या.' – या वाक्यात एकूण नामे किती?
(A) दोन (B) तीन
(C) चार (D) पाच

91 'गार' या शब्दापासून भाववाचक नाम कोणते?
(A) गारेगार (B) गारवा
(C) गारठलेला (D) गारसा

92 नाम व त्याचा प्रकार जुळवा :
(a) रायगड (b) सोने (c) वात्सल्य (d) सभा
(i) पदार्थवाचक (ii) विशेषनाम (iii) समूहवाचक (iv) भाववाचक
(A) a-ii, b-i, c-iii, d-iv (B) a-i, b-ii, c-iv, d-iii
(C) a-ii, b-iv, c-i, d-iii (D) a-ii, b-i, c-iv, d-iii

93 विधाने विचारात घ्या :
1) 'गरिबी' या शब्दात 'ई' प्रत्यय आहे.
2) 'गोडवा' या शब्दात 'वा' प्रत्यय आहे.
योग्य पर्याय निवडा.
(A) फक्त 1 (B) फक्त 2
(C) 1 व 2 दोन्ही (D) 1 व 2 दोन्ही नाहीत

94 विधान (A) : 'भारत' या नामाचे सामान्यतः अनेकवचन होत नाही.
कारण (R) : 'भारत' हे विशेषनाम आहे.
(A) A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण
(B) A व R दोन्ही बरोबर; पण R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
(C) A बरोबर, R चूक
(D) A चूक, R बरोबर

95 रिकामी जागा भरा : रस्त्यावर लोकांचा मोठा _____ जमला होता.
(A) जमाव (B) घड
(C) ताटवा (D) थवा

96 'विजय' हा शब्द कोणत्या वाक्यात विशेषनाम आहे?
(A) शेवटी सत्याचा विजय होतो.
(B) विजय उद्या परीक्षा देणार आहे.
(C) आमच्या संघाला विजय मिळाला.
(D) विजयाचा आनंद मोठा असतो.

97 'वाचन' हे कोणत्या प्रकारचे नाम आहे?
(A) विशेषनाम (B) भाववाचक नाम
(C) पदार्थवाचक नाम (D) समूहवाचक नाम

98 'कमल शाळेत गेली.' – अधोरेखित नामाचा प्रकार ओळखा.
(A) सामान्यनाम (B) विशेषनाम
(C) भाववाचक नाम (D) सर्वनाम

99 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) देश (B) आशिया
(C) हिंदी महासागर (D) भारत

100 'सीता बाजारात गेली.' – या वाक्यातील सामान्यनाम ओळखा.
(A) सीता (B) बाजार
(C) गेली (D) ती

101 'वीर' या शब्दापासून बनणारी दोन्ही भाववाचक नामे कोणती?
(A) वीरगती – वीरांगना (B) वीरांगना – वीरता
(C) वीरपुरुष – वीरत्व (D) वीरता – वीरत्व

102 धातुसाधित रूप व क्रियावाचक भाववाचक नाम जुळवा :
(a) हसणे (b) चालणे (c) लिहिणे (d) वाचणे
(i) वाचन (ii) चाल (iii) हसू (iv) लेखन
(A) a-iii, b-ii, c-iv, d-i (B) a-ii, b-iii, c-iv, d-i
(C) a-iii, b-iv, c-ii, d-i (D) a-i, b-ii, c-iv, d-iii

103 विधाने विचारात घ्या :
1) समूहवाचक नाम हा विशेषनामाचा उपप्रकार आहे.
2) पदार्थवाचक नाम हा भाववाचक नामाचा उपप्रकार आहे.
योग्य पर्याय निवडा.
(A) फक्त 1 (B) फक्त 2
(C) 1 व 2 दोन्ही (D) 1 व 2 दोन्ही नाहीत

104 विधान (A) : 'सुंदर' हे भाववाचक नाम आहे.
कारण (R) : 'सुंदरता' हे भाववाचक नाम आहे.
(A) A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण
(B) A व R दोन्ही बरोबर; पण R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
(C) A बरोबर, R चूक
(D) A चूक, R बरोबर

105 रिकामी जागा भरा : 'मुलगा' या सामान्यनामाचे अनेकवचन _____ होते.
(A) मुलगी (B) मुलगे
(C) मुलग्याला (D) मुलगा

106 'आमचा नंदू म्हणजे नारदच आहे.' – येथे 'नारद' हा शब्द कोणता गुण दर्शवतो?
(A) बलवान
(B) खूप झोपणारा
(C) दानशूर
(D) भांडणे लावणारा (कळलाव्या)

107 भाववाचक नामे कशाचा बोध करतात?
(A) गुण, स्थिती किंवा क्रिया (भाव)
(B) एका विशिष्ट व्यक्तीचे नाव
(C) वस्तूंचा समूह
(D) एखाद्या ठिकाणाचे नाव

उत्तरसूची व स्पष्टीकरण

1	(B)	विशेषनाम — हिमालय हे एका विशिष्ट पर्वताचे नाव → विशेषनाम.
2	(D)	शहाणपण — शहाणा → शहाणपण ('पण' प्रत्यय).
3	(C)	भाववाचक नाम — प्रामाणिकपणा हा गुण आहे; 'पणा' प्रत्यय → भाववाचक नाम.
4	(C)	गरिबी — गरीब + ई → गरिबी.
5	(A)	सामान्यनाम — 'नदी' हे सर्व नद्यांना लागू होणारे नाव → सामान्यनाम.
6	(A)	गंगा — गंगा हे विशेषनाम; बाकी सामान्यनामे.
7	(A)	मुलगा — मुलगा = नाम; खूप-क्रियाविशेषण, हुशार-विशेषण, आहे-क्रियापद.
8	(D)	मनुष्यत्व — मनुष्य + त्व → मनुष्यत्व.
9	(C)	1 व 2 दोन्ही — दोन्ही विधाने बरोबर.
10	(B)	सामान्यनाम — सामान्यनाम = जातिवाचक नाम.
11	(C)	सामान्यनाम (समूहवाचक) — सैन्य = सैनिकांचा समूह → समूहवाचक; हे सामान्यनामच.
12	(C)	मुलगा — मुलगा सामान्यनाम; बाकी भाववाचक नामे.
13	(B)	पक्षी — पक्षी = सामान्यनाम; 'ते' येथे दर्शक विशेषण.
14	(A)	गोडवा — गोड + वा → गोडवा. (गोडधोड = पक्वान्ने, सामान्यनाम)
15	(B)	फक्त 2 — गुण/भाव पाहता-स्पर्शता येत नाहीत; म्हणून 1 चूक, 2 बरोबर.
16	(C)	गुरुत्व — गुरू + त्व → गुरुत्व.
17	(A)	सामान्यनाम (पदार्थवाचक) — सोने हा मोजता न येणारा, वजनाने/मापाने मोजला जाणारा पदार्थ → पदार्थवाचक (सामान्यनाम).
18	(C)	डोंगर — डोंगर सामान्यनाम; बाकी विशेषनामे.
19	(B)	प्रामाणिकपणा — प्रामाणिकपणा = भाववाचक नाम; त्याचा, सर्वांना ही सर्वनामांची रूपे.
20	(A)	चपळाई — चपळ + आई → चपळाई.
21	(B)	फक्त 2 — गंगा विशेषनाम (1 चूक); नदी सामान्यनाम (2 बरोबर).
22	(D)	थवा — पक्ष्यांचा थवा.
23	(B)	सामान्यनाम — येथे 'कुंभकर्ण' = खूप झोपणारा, असा गुणधर्म दाखवतो → विशेषनामाचा सामान्यनाम म्हणून उपयोग.
24	(A)	गाय — गाय हे एका प्राण्याचे नाव; बाकी समूहवाचक नामे.
25	(D)	झाड — झाड = सामान्यनाम; अरेरे-केवलप्रयोगी, उंच-विशेषण.
26	(B)	शौर्य — शूर + य → शौर्य (आद्य स्वराची वृद्धी).
27	(A)	फक्त 1 — सोने, तेल ही पदार्थवाचक सामान्यनामे; म्हणून फक्त 1 बरोबर.
28	(B)	विकारी — नामाला लिंग-वचन-विभक्तीनुसार विकार होतो → विकारी.
29	(A)	सोने — पदार्थवाचक नामे मोजता येत नाहीत; सामान्यतः एकवचनात.
30	(C)	भाववाचक नाम — बालपण ही अवस्था/स्थिती → भाववाचक नाम ('पण' प्रत्यय).
31	(D)	पुस्तक — पुस्तक मोजता येणारी वस्तू; बाकी पदार्थवाचक नामे.
32	(A)	तू लवकर ये. — 'तू लवकर ये' – तू सर्वनाम, लवकर क्रियाविशेषण, ये क्रियापद; नाम नाही.
33	(B)	माधुर्य — मधुर + य → माधुर्य.
34	(C)	1 व 2 दोन्ही — दोन्ही बरोबर; उदा. 'घरोघरी रावण झाले आहेत.'
35	(A)	A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण — जातीतील सर्वांना लागू → सामान्यनाम; R योग्य स्पष्टीकरण.
36	(C)	धर्मवाचक — गुणधर्म दाखवते म्हणून धर्मवाचक नाम.
37	(A)	तो कलियुगातील हरिश्चंद्र आहे. — येथे 'हरिश्चंद्र' = सत्यवचनी माणूस, गुणधर्म दाखवतो.
38	(B)	सर्वनाम — नामाऐवजी येणारा शब्द = सर्वनाम.
39	(B)	विशेषनाम — एका विशिष्ट नदीचे नाव → विशेषनाम.
40	(B)	गोड — 'गोड' हे विशेषण; बाकी भाववाचक नामे.

41	(B)	त्याचे धैर्य कौतुकास्पद आहे. — धैर्य = भाववाचक नाम (धीर + य).
42	(D)	गुलामगिरी — गुलाम + गिरी → गुलामगिरी.
43	(B)	'सुंदर' हे भाववाचक नाम आहे. — 'सुंदर' हे विशेषण; भाववाचक नाम 'सौंदर्य/सुंदरता'.
44	(C)	A बरोबर, R चूक — गुण दाखवणे हे भाववाचक नामाचे काम; R चूक.
45	(B)	व्यक्तिवाचक — विशेषनाम = व्यक्तिवाचक नाम.
46	(A)	आम्ही काल नगरला गेलो होतो. (नगर = अहमदनगर शहर) — 'नगर' हे सामान्यनाम येथे एका विशिष्ट शहराचे नाव म्हणून → विशेषनाम.
47	(C)	नाम — ही नामाची व्याख्या.
48	(C)	भाववाचक नाम — गोड + वा → गोडवा; गुण दर्शवतो → भाववाचक नाम.
49	(C)	शत्रू — शत्रू सामान्यनाम; बाकी भाववाचक नामे.
50	(A)	रमेश — रमेश हे व्यक्तीचे नाव → विशेषनाम.
51	(A)	माणुसकी — माणूस + की → माणुसकी.
52	(A)	a-iii, b-ii, c-i, d-iv — पुणे-विशेषनाम, पर्वत-सामान्यनाम, ममता-भाववाचक, थवा-समूहवाचक.
53	(C)	1 व 2 दोन्ही — मोठे+पणा, महाग+आई; दोन्ही बरोबर.
54	(D)	A चूक, R बरोबर — नम्रता भाववाचक नाम (A चूक); R बरोबर.
55	(D)	घड — केळ्यांचा घड.
56	(B)	सामान्यनाम — येथे 'लक्ष्मी' = समृद्धी आणणारी स्त्री, गुणधर्मासाठी → सामान्यनाम.
57	(C)	नपुंसकलिंग — ते पुस्तक → नपुंसकलिंग.
58	(B)	सामान्यनाम (समूहवाचक) — कळप = प्राण्यांचा समूह → समूहवाचक सामान्यनाम.
59	(C)	इमारत — इमारत सामान्यनाम; बाकी विशिष्ट वास्तूंची नावे (विशेषनामे).
60	(C)	कळप — कळप = समूह दर्शवणारे नाम.
61	(B)	मैत्री — मित्र → मैत्री; मित्रमंडळी हे समूहवाचक, मैत्रीण हे स्त्रीलिंगी सामान्यनाम.
62	(A)	a-ii, b-iv, c-iii, d-i — नम्र+ता, गुरु+त्व, मोठे+पणा, माणूस+की.
63	(B)	लिंग, वचन, विभक्ती यांनुसार नामाच्या रूपात बदल होतो. — नाम विकारी आहे; जातिवाचक = सामान्यनाम.
64	(A)	A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण — गुणधर्मासाठी वापरलेले विशेषनाम सामान्यनाम ठरते.
65	(A)	चातुर्य — चतुर + य → चातुर्य.
66	(C)	विशेषनाम — भाववाचक नाम व्यक्तीचे नाव म्हणून वापरले → विशेषनाम.
67	(B)	स्त्रीलिंग — ती नदी → स्त्रीलिंग.
68	(B)	विशेषनाम — एका विशिष्ट किल्ल्याचे नाव → विशेषनाम.
69	(D)	शूर — 'शूर' विशेषण; बाकी 'य' प्रत्ययाची भाववाचक नामे.
70	(C)	तूप — तूप हा पदार्थ (मापाने मोजला जातो); वाटी ही मोजता येणारी वस्तू.
71	(D)	उंची — उंच + ई → उंची; उंचवटा = उंच जागा (सामान्यनाम).
72	(B)	a-ii, b-iii, c-iv, d-i — धीर→धैर्य, मधुर→माधुर्य, श्रीमंत→श्रीमंती, महाग→महागाई.
73	(D)	1, 2 व 3 सर्व — तिन्ही विधाने बरोबर.
74	(A)	A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण — पदार्थवाचक हा सामान्यनामाचा उपप्रकार; R योग्य स्पष्टीकरण.
75	(D)	ओलावा — ओला → ओलावा.
76	(B)	हिरा बाजारात गेली. — 'हिरा बाजारात गेली' – येथे मुलीचे नाव (क्रियापद स्त्रीलिंगी).
77	(C)	तृतीया — तृतीया अनेकवचनाचे प्रत्यय : नी, शी, ई, ही.
78	(C)	भाववाचक नाम — आदर ही भावना आहे; पाहता/स्पर्श करता येत नाही → भाववाचक नाम.
79	(B)	गवत — गवत पदार्थवाचक सामान्यनाम; बाकी भाववाचक नामे.
80	(C)	तीन — हुशारी, चिकाटी, नम्रता = 3 भाववाचक नामे; शिक्षक सामान्यनाम.
81	(B)	नवलाई — नवल + आई → नवलाई.
82	(C)	a-i, b-ii, c-iii, d-iv — पक्ष्यांचा थवा, मेंढ्यांचा कळप, गवताचा भारा, नाण्यांची चळत.

83	**(A)**	फक्त 1 — व्यक्तीचे नाव म्हणून 'कमल' विशेषनाम; म्हणून 2 चूक.
84	**(D)**	A चूक, R बरोबर — कळप समूहवाचक सामान्यनाम (A चूक); R बरोबर.
85	**(C)**	कर्ण — दानशूरपणासाठी 'कर्ण' – विशेषनामाचा सामान्यनाम म्हणून उपयोग.
86	**(B)**	सामान्यनाम — दुष्ट प्रवृत्तीचा बोध; अनेकवचनही झाले → सामान्यनाम.
87	**(C)**	सप्तमी — 'त' हा सप्तमीचा प्रत्यय.
88	**(C)**	सामान्यनाम (पदार्थवाचक) — पाणी हा द्रव पदार्थ; मापाने मोजतात → पदार्थवाचक सामान्यनाम.
89	**(A)**	फूल — फूल सामान्यनाम; बाकी समूहवाचक नामे.
90	**(C)**	चार — राधा, मीरा (विशेषनामे), बाग, फुले (सामान्यनामे) = 4.
91	**(B)**	गारवा — गार + वा → गारवा.
92	**(D)**	a-ii, b-i, c-iv, d-iii — रायगड-विशेषनाम, सोने-पदार्थवाचक, वात्सल्य-भाववाचक, सभा-समूहवाचक.
93	**(C)**	1 व 2 दोन्ही — गरीब+ई, गोड+वा; दोन्ही बरोबर.
94	**(A)**	A व R दोन्ही बरोबर; R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण — विशेषनाम एकाच वस्तूचे नाव, म्हणून अनेकवचन होत नाही.
95	**(A)**	जमाव — लोकांचा जमाव.
96	**(B)**	विजय उद्या परीक्षा देणार आहे. — येथे 'विजय' व्यक्तीचे नाव; इतरत्र भाववाचक नाम.
97	**(B)**	भाववाचक नाम — वाचन ही क्रिया/भाव → भाववाचक नाम.
98	**(B)**	विशेषनाम — येथे 'कमल' हे एका मुलीचे नाव → विशेषनाम.
99	**(A)**	देश — देश सामान्यनाम; बाकी विशेषनामे.
100	**(B)**	बाजार — बाजार = सामान्यनाम; सीता विशेषनाम.
101	**(D)**	वीरता – वीरत्व — वीर + ता = वीरता, वीर + त्व = वीरत्व; वीरांगना, वीरपुरुष ही सामान्यनामे.
102	**(A)**	a-iii, b-ii, c-iv, d-i — हसणे→हसू, चालणे→चाल, लिहिणे→लेखन, वाचणे→वाचन.
103	**(D)**	1 व 2 दोन्ही नाहीत — समूहवाचक व पदार्थवाचक हे दोन्ही सामान्यनामाचे उपप्रकार; दोन्ही विधाने चूक.
104	**(D)**	A चूक, R बरोबर — सुंदर विशेषण (A चूक); सुंदरता भाववाचक (R बरोबर).
105	**(B)**	मुलगे — मुलगा → मुलगे (पुल्लिंगी आकारान्त → एकारान्त).
106	**(D)**	भांडणे लावणारा (कळलाव्या) — नारद = कळलाव्या; विशेषनामाचा सामान्यनाम म्हणून उपयोग.
107	**(A)**	गुण, स्थिती किंवा क्रिया (भाव) — भाववाचक नाम = गुण/धर्म/अवस्था/क्रिया यांचा बोध.

सर्व विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी हार्दिक शुभेच्छा! — Mpsckeeda